

การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

A study of state and guideline development in teacher's authentic
assessment of the Secondary Educational Service Area Office 39
in Noen Maprang District, Phitsanulok Province

กิตติธัช สีหะวงษ์^{1*}, พัทธราวัลย์ มีทรัพย์², วิราพร พงศ์อาจารย์³

Kittithat Srihawong^{1*}, Phatcharawarai Meesrap², Wirapoun Phong-Arjanc³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามและการศึกษาแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครูใช้การสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์นั้น ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ผลการวิจัยพบว่าสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครูด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับเป็นบางครั้งในเรื่องการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล การศึกษาวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดกิจกรรมหรือภาระงานที่สะท้อนจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

^{1*} นักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์และประเมินผลทางการศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² อาจารย์ ดร. ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

การสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้วิธีศึกษาหาความรู้และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง การมีชิ้นงานแฟ้มสะสมงานของผู้เรียนที่แสดงร่องรอยการวัดประเมินตามสภาพจริง การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน และเครื่องมือในการประเมินผลที่ใช้ได้สะดวกรวดเร็ว

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครู ผลการศึกษาพบว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริงนั้น สามารถแก้ไขได้ด้วยกระบวนการกำกับ ดูแล และติดตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายของผู้บริหารจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระ ต้องปลูกฝังพร้อมทั้งสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและวางนโยบายเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงของครู โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ครูผู้สอน ด้วยการจัดอบรม ประชุม สัมมนา เชิงปฏิบัติการ เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครู ก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และเกิดประสิทธิผลอันสูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องตามแนวปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำสำคัญ: สภาพการประเมินตามสภาพจริง, การพัฒนาการประเมินตามสภาพจริง, การประเมินตามสภาพจริงของครู

Abstract

The purpose of this research were to study about the state and guideline development in teacher's authentic assessments under the Secondary Educational Service Area Office 39, Neonmaphang district, Phitsanulok. The research method were separated in 2 steps : First, it was to study the state of teacher's authentic assessments, the population were 90 teachers under The Secondary Educational Service Area Office 39, Neonmaphang district, Phitsanulok. The research instrument was a questionnaire that was separated in 2 part : designing lesson plans by using the authentic assessments and making the instrument by using the authentic assessments. Second, it was to study about guideline development of teacher's authentic assessments. The target was 5 exports,

The results of this research : the teacher's authentic assessments in designing lesson plans and making the instrument by using the authentic assessments showed

that in the overall, to do as in sometimes, when we consider in each issues founded that in the designing lesson plans by using the authentic assessments, to do as in sometimes to design lesson for individual responding, to study about individual analysis of students, to make a projects or activities that reflect to the objective to learn, to design the projects or activities to motivate them to finding the way to learn and the answers by themselves, and there were produces or portfolios of student that refer to the authentic assessments. In the making the instrument by using the authentic assessments, to do as in sometimes about the parents participation in evaluation, the student participation in the self - assessment and their friends, and to use the instrument in evaluation comfortably.

A study of guideline development in teacher's authentic assessment showed that the teacher had many tasks to do, lack of the varieties instrument in measurement and evaluation and not agree with the objectives in learning in authentic assessments of student that showed though the produces and their tasks, and lack of the participation of parents, community, friends and themselves in despite of these problems can be solved by using the cooperation all the system following the education core curriculum B. E. 2551 about the guidelines for measurement and evaluation in learning.

Keywords: State authentic assessment, Guideline development authentic assessment, Teacher's authentic assessment

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครู เป็นบุคลากรที่สำคัญทางการศึกษา มีภารกิจและบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 ได้ระบุแนวการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 24 เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ข้อ 5 ว่า สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประเมินผลการเรียนรู้

ระดับชั้นเรียนของหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 อีกทั้งการวัดและประเมินผลตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 นั้น จะต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมทั้งดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) เป็นวิธีการหนึ่งในการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นวิธีการประเมินที่ออกแบบมาเพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นของนักเรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งทำการประเมินโดยผลงานของนักเรียนที่แสดงออกในภาคปฏิบัติโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ ผลผลิตแฟ้มสะสมงานการสังเกต การบันทึก การรวบรวมข้อมูลจากผลงานและวิธีการที่นักเรียนทำ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของตนเองด้วย (สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม, 2544: 93) ยุทธวิธีของการประเมินตามสภาพจริงจะเป็นการกระตุ้นเพื่อท้าทายให้ผู้เรียนแสดงออกในภาคปฏิบัติที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนทำอะไรได้บ้าง ซึ่งต้องแสดงออกให้เห็นชัดเจนแทนการทำแบบทดสอบแบบเลือกตอบ หัวใจสำคัญของการสอนที่ประสบความสำเร็จคือมีการประเมินผลที่นำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน การที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองผู้เรียนต้องมีการกำกับตนเอง และมีการประเมินตนเอง (คัคนางค์ มณีศรี และ คะนิงสุข มณีศรี, 2546: 14) เหตุผลที่สำคัญที่ต้องใช้การประเมินตามสภาพจริงก็เพราะการประเมินแบบเดิมคือการใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ ประสิทธิภาพต่ำในการวัดลักษณะที่สำคัญของการเรียนรู้ โดยเฉพาะจุดประสงค์ด้านทักษะพิสัยและจิตพิสัย และยังไม่สามารถประเมินทักษะระดับสูง และความสามารถของผู้เรียนได้ ไม่สัมพันธ์กับโลกแห่งความเป็นจริง (สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม, 2544: 96)

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายกระทรวงศึกษาธิการตามประกาศจุดเน้นและแนวทางการพัฒนาคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนต้องวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านความสามารถทักษะ และคุณลักษณะ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงและนำผลการประเมินมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 22 ตุลาคม 2553; อ้างอิงใน จตุพร ดิษฐบรรจง, 2555: 3) แต่การประเมินตามสภาพจริงยังเป็นปัญหาสำหรับครูส่วนใหญ่เนื่องจากครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่มีแนวทางที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติกรวัดและประเมินผลของโรงเรียน จึงดำเนินไปตามความเข้าใจของครูแต่ละบุคคลตามแบบที่ตนเองเข้าใจ ไม่มีหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง และส่วนใหญ่ดูตัวอย่างมาจากที่อื่นแล้วทำตามกันไป ตลอดจนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการประเมิน ดังนั้นความต้องการในด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องของวิธีการประเมินตามสภาพจริง จึงเป็นเรื่องที่ทางโรงเรียนต้องการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้คณะครูสามารถทำ

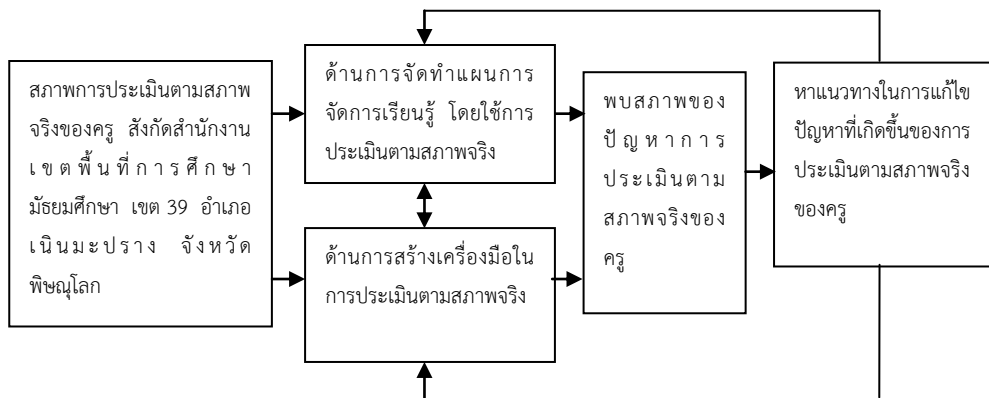
จะนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พันธ์ทิพย์ รามสูตร, 2540: 32 ; อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธ์, 2550)

จากรายงานสรุปผลกระทบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผลผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 กล่าวถึงการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรควรใช้วิธีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้ครบทุกด้านอย่างเหมาะสมตามวัยและสอดคล้องกับสภาพจริงของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2549 - 2553, 2553: 60) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พบว่าโรงเรียนที่อยู่ในระดับอำเภอรอบนอกโดยเฉพาะเขตอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก มีจุดที่ควรพัฒนาที่สำคัญคือควรมีการส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อให้สอดคล้องกับแผนที่วางไว้และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ว่ามีสภาพการปฏิบัติตามสภาพจริงมากน้อยเพียงใด และจะมีแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครูอย่างไร จึงจะช่วยให้ครูสามารถทำการประเมินตามสภาพจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพในการประเมิน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง และด้านการสร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริงโดยมีกรอบแนวคิดตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอนีนมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งประกอบด้วยครูโรงเรียนนีนมะปรางศึกษา จำนวน 50 คน ครูโรงเรียนวังโพรงพิทยาคม จำนวน 27 คน และครูโรงเรียนไทรย้อยพิทยาคม จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการประเมินตามสภาพจริงของครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านลานหิน: การฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” ของจตุพร ดิษฐบรรจง (2555) มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

ลักษณะของแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ ไม่ได้ปฏิบัติ ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และปฏิบัติบ่อยครั้ง/เป็นประจำ โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้การประเมินตามสภาพจริงและการสร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริง มีจำนวนด้านละ 10 ข้อ รวมเป็นจำนวน 20 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับครูของโรงเรียนสากเหล็กวิทยา จำนวน 31 คน แล้วหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.911

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งประกอบด้วยครูโรงเรียนนิคมพัฒนาศึกษา จำนวน 50 คน ครูโรงเรียนวังโพธิ์พิทยาคม จำนวน 27 คน และครูโรงเรียนไทรย้อยพิทยาคม จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 90 ฉบับ โดยผู้วิจัยได้ประสานกับฝ่ายวิชาการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละโรงเรียน จำนวน 90 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 66 - 67)

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.00	หมายถึง มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง/เป็นประจำ
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติบางครั้ง
ค่าเฉลี่ย 0.51 - 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัตินานๆ ครั้ง
ค่าเฉลี่ย 0.00 - 0.50	หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีความรู้ความเข้าใจและ
เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขแก้ว คำสอน ประธานสาขาการวัดผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. นางอรุณศรี เงินเสือ ผู้อำนวยการโรงเรียนวังทองพิทยาคม
3. นางสาววิไล อ่อนดانا หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเนินมะปรางศึกษา
4. นายสรพษ์ สุขสุข หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนวังโพรงพิทยาคม
5. นางวรรณวิภา จรรยาศรี หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนไทรย้อยพิทยาคม

การสร้างแบบสัมภาษณ์ดำเนินการโดยนำผลจากการตอบแบบสอบถามที่มีสภาพการ
ประเมินตามสภาพจริง ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 2.51 ประกอบด้วย ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ จำนวน
5 ข้อคำถาม ได้แก่ 1. ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. ศึกษาวิเคราะห์
นักเรียนเป็นรายบุคคล 3. จัดกิจกรรมหรือภาระงานที่สะท้อนจุดประสงค์การเรียนรู้ 4. จัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้วิธีศึกษาหาความรู้ และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง และ 5. มีชิ้นงาน/
แฟ้มสะสมงานของผู้เรียนที่แสดงร่องรอยการวัดประเมินตามสภาพจริง ด้านการสร้างเครื่องมือในการ
ประเมินตามสภาพจริง จำนวน 3 ข้อคำถาม ได้แก่ 1. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อน และ 3. เครื่องมือในการประเมินผลใช้ได้สะดวก
รวดเร็ว มาเป็นประเด็นในการตั้งคำถาม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริง จากนั้น
นำแบบสัมภาษณ์ไปขออนุญาตแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ในการสัมภาษณ์เป็น
รายบุคคล แล้วนัดหมายวันเวลาและสถานที่ใช้ในการสัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา แล้วบรรยายสรุปเชิงพรรณนา
วิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการประเมินตามสภาพจริงของครู

1.1 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงของครู ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้การประเมินตามสภาพจริงพบว่า ผลรวมของคะแนนจากข้อคำถามมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 2.47$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อแล้วผลปรากฏว่ามีข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ($\bar{x} < 2.51$) มีจำนวน 5 ข้อคำถาม ได้แก่ 1) ศึกษาวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ย 2.39 2) ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลมีค่าเฉลี่ย 2.27 3) จัดกิจกรรมหรือภาระงานที่สะท้อนจุดประสงค์การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 2.44 4) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้วิธีศึกษาหาความรู้และแสวงหาคำตอบด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ย 2.44 และ 5) มีชิ้นงาน/แฟ้มสะสมงานของผู้เรียนที่แสดงร่องรอยการวัดประเมินตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ย 2.49

1.2 ด้านการสร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริง ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงของครู ด้านการสร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริง พบว่าผลรวมของคะแนนจากข้อคำถามมีค่าเฉลี่ย 2.48 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อแล้ว ผลปรากฏว่ามีข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 3 ข้อคำถาม ได้แก่ 1) เครื่องมือในการประเมินผลใช้ได้สะดวกรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 2.48 2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองและเพื่อนมีค่าเฉลี่ย 2.43 3) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าเฉลี่ย 2.07

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครู

2.1 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครูด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การประเมินตามสภาพจริงนั้นไม่มีวิธีการ ดังนี้คือ

1. ครูผู้สอนต้องเป็นผู้เสียสละเวลาก่อนสอนต้องมีกระบวนการวิเคราะห์ผู้เรียนและแบ่งผู้เรียนในห้องเรียนก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน หากครูผู้สอนมีการศึกษาวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลในการออกแบบการเรียนรู้ จะทำให้ครูผู้สอนได้ออกแบบโดยใช้แผนเฉพาะที่เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละรายบุคคลทั้งกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลของนักเรียน จะสามารถกระทำได้ตามสภาพจริง

2. ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมหรือภาระงานให้สะท้อนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ อย่าให้ความเคยชินและความไม่รับผิดชอบในอาชีพของครูผู้สอน ส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในเวลาต่อมา ซึ่งปัญหานี้สามารถแก้ไขได้โดยกระบวนการกำกับ ดูแล และติดตาม โดยเฉพาะนโยบายของผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระ ต้องตรวจสอบว่าการเก็บคะแนนจากผู้เรียนของครูผู้สอนแต่ละคนมีกระบวนการเป็นอย่างไร แล้วมีการรายงานผลคะแนนของรายวิชาให้ผู้บริหารทราบ เมื่อปฏิบัติเช่นนี้เป็นประจำจนเกิดการต่อเนื่องและพัฒนาอย่างเป็นระบบ สามารถดูแลและให้ข้อเสนอแนะต่อครูผู้สอนได้ พร้อมทั้งจัดให้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ

3. ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้วิธีศึกษาหาความรู้และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งปัญหานี้เกิดจากครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนที่จะนำไปสู่กระบวนการที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเป็นผู้หาคำตอบจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนั้นจึงต้องปลูกฝังพร้อมทั้งสร้างความตระหนักโดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ครูผู้สอนครู โดยการจัดอบรมประชุม หรือแม้แต่อาจจะให้ครูผู้สอนทดลองปฏิบัติด้วย เพราะว่าการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเป็นเรื่องที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์นั่นเอง

4. ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างชิ้นงาน/แฟ้มสะสมงานของผู้เรียนที่แสดงร่องรอยการวัดและประเมินตามสภาพจริงซึ่งปัญหานี้ สามารถวิเคราะห์ได้ว่าด้วยสภาพและบริบทของนักเรียนโรงเรียนมัธยมในระดับอำเภอหรือระดับตำบลนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดูชิ้นงานดูแฟ้มสะสมงาน มากกว่าไปดูความรู้ทางวิชาการ กล่าวคือถ้าผู้เรียนรู้จักคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น ปฏิบัติเป็น นั้นแสดงว่าผู้เรียนจะมีชิ้นงานเก็บรวบรวมไว้ในรูปแบบของแฟ้มสะสมงานอยู่แล้วเพียงแต่ต้องการให้ครูผู้สอนคำนึงถึงการกำหนดชิ้นงาน เพราะภาระงานกับชิ้นงานต้องมีความเหมาะสมต่อผู้เรียน ซึ่งปัญหานี้สามารถแก้ไขได้โดยการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการ บูรณาการร่วมกันในแต่ละรายวิชา ชิ้นงานที่ผู้เรียนสร้างและแฟ้มสะสมงานที่เก็บรวบรวมผลงานของตนเอง เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การมีจิตอาสาอันเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม และชุมชน สิ่งเหล่านี้ครูผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้ในการตัดสินด้วยกระบวนการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนได้อีกหนทางหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้เรียน คือ จะสามารถแก้ไขปัญหาการติด 0 ในรายวิชาต่างๆ ได้เป็นอีกหนทางหนึ่งด้วย

2.2 ด้านการสร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริง

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครูด้านการสร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริงนั้นมีวิธีการ ดังนี้คือ

1. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน ถึงแม้ว่าการที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลทางการศึกษาของผู้เรียนนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบากมาก แต่มีแนวทางให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมเช่นเดียวกัน เช่น ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียนได้ ในส่วนที่เป็นการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม

2. ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมต่อการประเมินตนเองและเพื่อนของผู้เรียน เพราะเป็นกระบวนการหนึ่งของการประเมิน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการยอมรับซึ่งกันและกัน เป็นการฝึกวินัยและความซื่อสัตย์ต่อตนเอง แต่อย่างไรก็ตามการประเมินในลักษณะนี้อาจจะมีอยู่บ้างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนแต่ไม่จำเป็นว่าจะต้องบ่อยครั้งอาจจะเป็นการประเมินในภาพรวมภาคเรียนละหนึ่งครั้งก็ได้

3. การสร้างเครื่องมือในการประเมินผลให้ใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ครูผู้สอนจะต้องเตรียมเครื่องมือให้พร้อมและมีความหลากหลาย สอดคล้องและเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของตัวชี้วัดในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดหาเครื่องมือต่างๆ มาช่วยบ้าง

อภิปรายผล

จากผลการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

การจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ครูผู้สอนโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เห็นได้จากระดับผลการปฏิบัติบ่อยครั้งหรือเป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ครูมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน มีการเขียนแผนการสอนโดยใช้การประเมินตามสภาพจริง กิจกรรมที่จัดเอาไว้ในแผนการสอนมีความชัดเจนทั้งกระบวนการรวมทั้งการวัดผลและประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือฝึกทักษะในการปฏิบัติจริง ก่อให้เกิดผลงานต่างๆ ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้ครูผู้สอนสามารถตัดสินผลการเรียนได้ว่านักเรียนผ่านหรือไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในมาตรฐานของการศึกษา

แต่สิ่งที่ครูผู้สอนยังบกพร่อง คือความตระหนักในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นั่นคือการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งๆ ที่ครูส่วนใหญ่รู้และเข้าใจว่าการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นมีความสำคัญอย่างไร และสามารถนำเอาผลการวิเคราะห์เหล่านั้นมาช่วยแก้ไขและพัฒนา นักเรียนแต่ละคนได้เป็นอย่างดี โดยการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลจัดกิจกรรมหรือภาระงานที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้ถึงวิธีการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองในบริบทจากที่เขาถนัด หรือมีความสนใจ อยากรู้ อยากเรียน อยากลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553: 216 - 225) ที่สรุปความได้ว่าหากครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก หรือความสนใจของผู้เรียนจะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้นั้นประสบความสำเร็จ และควรมีเทคนิค

หรือกลวิธีที่ดีและหลากหลายในการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผล จะก่อให้เกิดและเห็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากชิ้นงานหรือแฟ้มสะสมงานทำให้การสร้างและใช้เครื่องมือในการประเมินผลงานตามสภาพจริงของครูผู้สอนนั้นถือได้ว่ามีประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษาวิเคราะห์เชิงลึกจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจะเห็นได้ว่าการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นไม่สอดคล้องกับบริบทในภาวะปัจจุบัน กล่าวคือครูมีภาระงานอื่นๆ นอกจากการสอนมากจนเกินไป ทำให้มีเวลาน้อยไม่เพียงพอที่จะลงมือปฏิบัติในเรื่องนี้ ในขณะเดียวกันบางห้องเรียนหรือบางระดับชั้นมีจำนวนนักเรียนมาก ส่งผลต่อความยากลำบากของการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้การสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงนั้นขาดความหลากหลายและไม่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนแต่ละคนด้วย เช่นกัน ถึงแม้ว่าผลการศึกษาจะเห็นว่าครูมีการเลือกใช้วิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ตรงตามตัวชี้วัดมีเกณฑ์การวัดที่ชัดเจนและเหมาะสมสามารถวัดได้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้และคุณลักษณะของทักษะต่างๆ ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้รู้และรับทราบถึงความสามารถศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองจากหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนสะท้อนกลับไปสู่ผู้เรียนแต่ละคน

จากการศึกษาวิเคราะห์เชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จะเห็นได้เช่นกันว่า แท้ที่จริงแล้วเครื่องมือที่ครูผู้สอนใช้ในการวัดผลนั้น ยังไม่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล เพราะเกิดจากครูผู้สอนไม่ได้วิเคราะห์นักเรียนเป็นหลายบุคคล ขาดความเอาใจใส่ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ดังที่กล่าวเอาไว้แล้วข้างต้น และอีกเหตุผลประการหนึ่งคือ ครูผู้สอนไม่เตรียมเครื่องมือให้มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา ดังจะเห็นได้ว่าเวลาที่ครูผู้สอนจะทำการสอนจะเขียนแผนการสอนสักครั้งหนึ่ง แล้วถึงจะสร้างเครื่องมือในการวัดผลพอเป็นการประกอบเอาไว้เท่านั้นเอง

ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิต่างเห็นว่าการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริงนั้นวิธีที่เหมาะสมกับบริบทของครูผู้สอนและผู้เรียนในโรงเรียนระดับต่างอำเภอหรือระดับตำบลนั้น คือการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการหลายๆ ท่านที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องหลักการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ที่ศึกษาในเรื่องนี้ ดังเช่น นาดยา ปิลาณานนท์ (2545: 212 - 216) ได้อธิบายถึงความสำคัญของแฟ้มสะสมงานว่าเป็นเครื่องมือที่สะท้อนงานที่ลงมือปฏิบัติและเป็นงานที่ตรงตามสภาพจริงได้ เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการประเมินระดับห้องเรียนที่รวบรวมงานต่างๆ ที่ผู้เรียนทำไม่ว่าจะเป็นรายงาน การบันทึกย่อต่างๆ ที่สร้างขึ้นแฟ้มสะสมงานอาจบรรจุตัวอย่างชิ้นงานที่ทำในแต่ละขั้นตอน เช่น ตั้งแต่ต้นร่างต้นฉบับจนกระทั่งเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ สิ่งที่สำคัญที่สุดแฟ้มสะสมผลงานควรบรรจุคำอธิบายถึงกระบวนการในการทำงานแต่ละขั้นตอนของโครงการแต่ละชิ้นว่าสำเร็จเป็นชิ้นงานนั้นได้อย่างไร และสุดท้ายแฟ้มสะสมงานควรควบคู่ไปกับการจัดแสดงแฟ้มงานด้วย นั่นคือการนำเสนองานที่ผู้เรียนทำให้เขาจัดแสดงงาน

ของเขาเองการจัดแสดงนิทรรศการผลงานของผู้เรียนอาจใช้สื่อประสม มัลติมีเดีย การเขียนหนังสือ แผ่นพับ การเตรียมพุดรายนงานอธิบายการสร้างรูปจำลองสร้างกราฟจากคอมพิวเตอร์ การเตรียมที่จะตอบคำถามต่างๆ ของผู้เข้าชม ได้แก่ ครู เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนร่วมโรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือคนในชุมชน

ด้วยเหตุนี้การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง และการสร้างเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของกระบวนการเรียน การสอน การประเมินตามสภาพจริงช่วยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และแสดงถึงประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนว่าเป็นอย่างไร ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งระดับผู้บริหารและปฏิบัติต่างต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง หากทุกฝ่ายช่วยกันหาแนวทางการพัฒนาการประเมินตามสภาพจริงกระบวนการจัดการศึกษาของไทย จะบรรลุเป้าประสงค์ตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้โดยบริบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะของข้อเสนอแนะ ออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการนำไปปรับใช้ในสถานศึกษา และด้านการนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในเรื่องต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องหรือขยายผลต่อจากงานวิจัยเรื่องนี้ กล่าวคือ

1. ข้อเสนอแนะด้านการนำไปปรับใช้ในสถานศึกษา

1.1 ผู้บริหารจากหน่วยงานต้นสังกัดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญถึงสำคัญและวางนโยบายเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงของครูผู้สอน มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและจัดหาเครื่องมือมาตรฐานมาให้

1.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขปัญหของการประเมินตามสภาพจริงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการกำกับดูแล สนทนาซักถาม หรือร่วมแก้ไขปัญห

2. ข้อเสนอแนะด้านการนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในเรื่องต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องหรือขยายผลต่อจากงานวิจัยเรื่องนี้

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาครู นักเรียน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้แนวทางการประเมินตามสภาพจริง เช่น เทคนิคการสอน การวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยพัฒนาความสามารถการประเมินตามสภาพจริงของครูโดยใช้การฝึกอบรมในเชิงลึก เช่น แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การสร้างและประเมินผลแฟ้มสะสมงาน/ชิ้นงาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คัณางค์ มณีศรี และคณะ. (2546). **แฟ้มสะสมการวัดผลยุคใหม่**.
กรุงเทพฯ: เอกซเปอร์เน็ทบุค.
- จตุพร ดิษฐบรรจง. (2555). **การพัฒนาความสามารถในการประเมินตามสภาพจริงของครูผู้สอน**
ในโรงเรียนบ้านลานหิน : การฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลทางการศึกษา).
พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). **สอนประวัติศาสตร์ ให้เด็กมีความสุข สนุกคิด**.
นนทบุรี: สหมิตร พรินต์แอนด์พับลิชชิง.
- นารถา ปิณฑานนท์. (2545). **จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รัตน์ บัณฑิต. (2550). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาความสามารถในการ**
ประเมินตามสภาพจริงของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคกลางตอนบน. สาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2549 - 2553. (2553). **รายงานการ**
ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2. กรุงเทพฯ.
- สมศักดิ์ ภู่วรรณ. (2544). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง**.
เชียงใหม่: แสงศิลป์.